

magna quantitate, etsi non frequenter? Affirmant *Sporer d. c. 1. n. 80.* et adhærent *Mol. D. 512. ac alii ap. Nav. Man. c. 24. r. 9.* Sed negat *Salas apud Lugo D. 31. n. 11.* et consentit *Laym. d. c. 21. n. 1.* citans *Less. et Reb. nisi fiat publicè.* et cum scandalo: dicit enim *Laym.* quòd Canones (ut habetur in *cit. rap. Inter dilectos de Excus. Præl.*) loquuntur tantum de publico aleatore, et his lusibus dedito.

899. — Ex his omnibus dico I. non peccare graviter Clericos, qui raro, moderatè, et privatim sine scandalo aleis ludunt. Imò probabiliter nec venialiter, si ludant recreationis gratiâ in loco ubi præfati Canones non rigidè observantur, ut dicunt *Mol. D. 512. Laym. l. c. n. 2. Spor. n. 80. et Dian. p. 7. tr. 9. R. 3. in fin. cum Dic. et Amic.*

900. — Dico II. præfatas sententias, quæ damnant de mortali clericos aleis ludentes, non procedere in ludis cartarum, qui non sunt meræ sortis seu fortunæ. Confundunt alii ludum alearum cum omni ludo cartarum, qui totaliter pendent à casu, ut magistri idiomatis latini docent, est nomen comprehendens solos ludos sortis, qui non ex arte, sed omnino à casu pendent, et huiusmodi sunt ludi talorum, tesserarum, et similium. Hinc dico, quòd lusibus illis cartarum, qui totaliter pendent à casu, ut sunt lusus vulgò vocati, *Bassetta, primera,* et similes, pro his quidem valent sententiæ præfatae. Non autem pro aliis, qui sunt tam industriæ, quam fortunæ, ut sunt illi qui dicuntur, *Ombre, tressette,* et similes. Pro his enim valde probabiliter puto cum Auctore Libelli cui titulus *Istruz. per li Novelli Confess. p. 2. c. 17. n. 397. cum Passerin.* valere sententiam *Salmanticensium*, ut supra, scilicet non peccare graviter clericos iis ludentes, nisi alicubi esset specialis prohibitio, aut scandalum. Circa quod bene insuper advertit *Molin. dict. D. 512.* pensandum esse qualitatem personæ, an sit magnæ vel parvæ æstimationis; clerici enim, qui vitam non tam exemplarem ducunt, revera grave scandalum non ingerunt, si etiam frequenter aspiciuntur in talibus ludis versari, modò propria ministeria non negligant; imò nec ullum præbent scandalum, si merè recreationis causa id faciant. Et hos verè dici potest excusari ab hodierna et universali consuetudine, quæ certè differt ab illa antiqua arcta primitivæ Ecclesiæ disciplina.

901. — III. Quoad Religiosos autem pertinet, dicunt *Lugo D. 31. n. 12. Sanch. c. 8. dub. 28. n. 9. et Mol. D. 512. in fin.* ipsos propter eorum statum et scandalum aliorum, facilius posse graviter peccare, aleis sive taxillis ludendo. Unde dicunt *Roncaglia d. c. 1. qu. 3. R. 2. et Bunn. apud Lugo d. n. 12.* quòd Religiosi reformati, ut Capuccini, Jesuitæ, Discalceati, et similes peccant, si semel his lusibus ludant. Et tantò magis id dicendum cum *Salm. de Rest. c. 6. n. 95.* de eo, qui in his Religionibus viam talibus ludis aperiret: *Roncaglia autem l. c. et Sanch. n. 9. cum Met.* dicunt adhuc Religiosos non tam arctæ observantiæ peccare graviter, si frequenter versentur in his lusibus, etsi sine

scandalo; sed *Salm. l. c. cum Peryn. Dic. et Ant. à Spir. S.* dicunt quòd, præciso scandalo, et præcepto in contrarium, huiusmodi Religiosi excusantur à mortali, si ludant in modica quantitate; etiam à veniali, si faciant ob rationabilem causam, puta ad solandum infirmum, aut socium tristem: et hoc probabile mihi videtur, loquendo de ludis cartarum non meræ sortis, juxta id quod supra diximus de clericis. Addunt *Salmant.* id licitum etiam recreationis gratiâ, vel ubi consuetudine permittitur; sed huic non acquiesco, quia talis recreatio est per se indecens statui religioso; nec consuetudo talem indecentiam cohonestare potest. Quantam verò summam possit Religiosus ludo exponere? Modò ludus non sit specialiter interdictus à Regula, *Spor. de 7. Præc. cap. 6. n. 72.* censet posse exponere tres florenos quotannis. Alii autem, ut *Lugo de Just. D. 3. n. 144. Elbel tom. 2. c. 18. n. 655. Sanch. Dec. l. 7. c. 19. n. 79. cum Nav. Val. Graff. Salon. et Mol. D. 520. etc.* probabiliter opinantur, quòd si Religiosus habet quotannis centum aureos, possit exponere quinque, dummodo tantundem in eodem anno non impendisset in alios usus non necessarios. Alii tandem, ut *Salm. c. 6. n. 94. cum Lugo, Mol. Az. etc.* dicunt posse exponere, quantum sibi subtraheret parèe vivendo de iis quæ sibi ad usum sunt assignata.

902. — IV. Et ultimò quoad *Episcopos* pertinet, isti si ludant aleis, cum hoc valde dedecet statum episcopalem: vix possunt excusari à mortali, ut dicunt *Solus, et Salzed. ap. Sanchez, Cons. l. 1. c. 8. d. 28. n. 5. qui n. 9. cum Alcoz.* absolutè eos damnat de peccato gravi, nisi faciant ad recreandum infirmum. Extra tamen hanc vel similem causam, *Alcoz. apud Lugo D. 31. n. 12.* ait peccare mortaliter Episcopum, qui semel ludat. Sed meritò (præcisus circumstantiis) *Lugo* hoc putat nimis durum: *Sanchez* autem *ibid. cum Meth. et Reb. apud Dian. p. 7. tr. 9. R. 4.* excusat eum à mortali, si ludat semel ad recreationem; imò *Salas apud Lugo l. c.* eo casu excusat etiam à veniali. Cæterum Episcopum ludentem ludo meræ sortis, etiam semel, difficulter puto excusari posse à scandalo gravi; sicut etiam censeo, si frequenter versetur in aliis ludis cartarum non omnino fortuitis.

903. — An autem peccent mortaliter Clerici, aut Religiosi, qui assistendo inspiciunt ludentes aleis? Hoc quidem prohibetur, ut vidimus, in *c. Clerici, de Vita, etc.* ubi eis præcipitur, *ne huiusmodi ludis intersint.* Communiter tamen negant DD. in hoc ipsos peccare mortaliter, nisi essent causa ludi mortalis, vel negligerent lusores corrigere, vel nisi de tali ludo, quatenus mortali, sibi complacerent; secus, si assisterent causa tantum se delectandi de industria vel fortuna ludentium. Ita *Sanch. Cons. l. 1. c. 8. dub. 29. cum Cafet. Sylvest. et Ang. ac Dian. p. 7. tract. 9. R. 40.* Qua de re improbabiler sentit *Barth. de S. Fausto apud Dian. loc. cit.* quòd Clerici et Religiosi assistentes ludis alearum non excusentur à mortali, eò quòd in Bulla S. Pii hoc interdicitur iis sub pœna excommunicationis. Sed censeo præfatum Auctorem quoad hoc in magnum irrepsisse errorem, nam *Sanch. l.*